

Operacija Westar Otkrila Spijunsku Mrežu Bosanskih Hrvata

Author: [IWPR Balkans](#)

NATO je zaplenio veliki deo spijunske opreme, uključujući hiljade stranica kompjuterizovanih informacija, što ukazuje na široko razradjenu operaciju čiji je cilj praćenje rada međunarodnih organizacija u Bosni i istrage o masovnim zločinima. Hrvatska o

Hrvatska nacionalna informativna služba (HIS) odbacuje optuzbe SFOR-a da je sabotirala napore međunarodnih organizacija na izgradnji i ponovnom ujedinjenju Bosne.

U izveštaju objavljenom prošlog vikenda, služba HIS odbacuje optuzbe da je bila aktivno umesana zajedno sa bosansko-hrvatskim agentima na slabljenju Daytonskog sporazuma sprovedeci tajne operacije čije su mete bili Međunarodni sud, kancelarija Visokog predstavnika i sam SFOR.

Na dramatičnoj konferenciji za štampu u Sarajevu koju je sazvao pomoćnik komandanta snaga SFOR-a, pukovnik-general Charles Henry de Monchy, objavljeni su dokazi prikupljeni prilikom racije u stabu bosansko-hrvatskog rukovodstva u zapadnom Mostaru.

Materijal koji je stavljen na raspolaganje novinarima sastoji se od dokaza o kriminalnim i ilegalnim aktivnostima bosansko-hrvatskih i hrvatskih tajnih službi i do sada predstavlja jednu od najvećih, ako ne i najveću spijunsku aferu u Bosni.

Stotine vojnika NATO, koje su pomagala oklopna vozila, helikopteri, advokati i medicinsko osoblje sproveli su raciju unutar četiri različite službene zgrade u Mostaru 14. oktobra i konfiskovali kamione pune materijala, uključujući kompjutere, diskete, kompakt diskove, dokumentaciju i mobilne telefone. Među zgradama u kojima je doslo do racije nalazi se i lokalna TV stanica, Erotel.

Ova operacija dovela je do porasta tenzija u bosansko-hrvatskom delu ovog razdvojenog grada. Nekoliko stotina bosanskih Hrvata okupilo se na ulici da bi demonstrirali protiv snaga NATO. Jedan od demonstratora slomio je nogu u okršaju sa pripadnicima francuske mirovne jedinice.

Uprkos velikom interesovanju medija, NATO i ostali zapadni zvaničnici su cutali i dva meseca izbegavali bilo kakvo objašnjenje osim kratkih opstih saopštenja. "Cilj operacije Westar bio je da se prekinu aktivnosti bosansko-hrvatske tajne službe, SNS, koje su bile protiv Daytonskog sporazuma i da se otkriju ilegalne aktivnosti Hrvatske nacionalne informativne službe", kaže De Monchy.

Otkrica "Westar" operacije takodje predstavlja drugi po veličini udarac hrvatskim i bosansko-hrvatskim ekstremistima posle nedavne smrti hrvatskog predsednika Franja Tuđmana i prete da ugroze sanse vladajućim hrvatskim i bosansko-hrvatskim partijama koje će one imati na hrvatskim izborima u januaru i bosanskom glasanju u aprilu.

U razgovorima sa novinarima u Sarajevu, pukovnik-general De Monchy rekao je da su četiri zgrade u kojima je doslo do racije verovatno bile kancelarije bosansko-hrvatske obavestajne službe SNS...

U toku operacije, SFOR je konfiskovao 42 kompjutera u kojima je bilo preko 200 gigabajta informacija, 328 disketa, stotine kompaktnih disketa, oko 10 hiljada dokumenata, sofisticiranih kodiranih piratskih software programa, itd. Takodje su pronađeni kompaktni diskovi sa pornografijom kao i oprema za falsifikovanje kreditnih kartica i cipova mobilnih telefona.

Sudeći po informacijama koje poseduje SFOR, izgleda da je SNS prodavala pornografiju, lažne kreditne kartice i cipove mobilnih telefona na crno, bilo kao vid finansiranja ove službe ili zbog materijalne dobiti pojedinaca. Još više šokira, međutim, otkrivenje papira koji su prikazani novinarima, i koji potvrđuju četiri različite obavestajne operacije, koje je SNS služba sprovodila u južnoj i centralnoj Bosni.

Glavna meta ove četiri operacije (Grom, Munja , Puma i Panter) bio je rad međunarodnih organizacija kao što je SFOR, UN, kancelarija Visokog Predstavnik i naročito rad UN suda za ratne zločine, ICTY. SNS je takodje bila zainteresovana za bosansko-muslimansku obavestajnu službu AID, kao i rad ambasada iz raznih islamskih zemalja.

Izgleda da dokazi potvrđuju da je SNS pokušala da spijunira i da se infiltrira među ove organizacije kako bi pratila njihov rad. Detalji planiranja operacije očigledni iz prikazane dokumentacije, pokazuju da je SNS prisluškivala telefone, radio, pa čak i hotelske sobe nekih od zvaničnika ovih međunarodnih organizacija.

Pored toga, bosansko-hrvatska obavestajna služba naročito je radila na regrutovanju lokalnih bosanskih Hrvata koji su radili za međunarodne organizacije, kako bi došla do informacija iz prve ruke.

Medju konfiskovanim materijalom nalaze se dokumenta, pisma, memorandumi i sporazumi o saradnji potpisanih od strane SNS i dve hrvatske obavestajne službe, HIS i SOS, što dokazuje da su hrvatske obavestajne službe bile aktivne na teritoriji Bosne i Hercegovine.

"Ove aktivnosti vrlo su zabrinule SFOR", rekao je De Monchy, ističući da su ostale međunarodne organizacije koje su bile uključene u rad SFOR-a, zajednički osudile operacije koje su prekinute akcijom Westar.

Dokazi prikazani novinarima predstavljaju samo deset odsto analiziranog materijala, rekao je De Monchy i naglasio da se istraga i analiza otkrivenog materijala još uvek nastavlja.

U vezi sa daljim mogućim otkricima, SFOR rezervise prava da sprovede "dalje mere" ukoliko je to neophodno, ne otkrivajući detalje o tome šta bi se uključilo u ove "dalje mere". U međuvremenu, istražena i analizirana dokumentacija već je predata lokalnim bosanskim vlastima koje bi trebalo da pokrenu pravnu proceduru protiv ljudi koji su za to odgovorni.

Zvaničnici NATO su do sada odbili da objasne do koje je mere SFOR uključen u obavestajne i kontra-obavestajne aktivnosti u Bosni..

Do sada se obično govorilo da je mirovnim NATO snagama dozvoljeno da pokrenu sve pravne akcije protiv snaga koje sprečavaju primenu Daytonskog sporazuma u Bosni.

Međutim, ovaj šokantan materijal koji je objavio SFOR prikazao je malo dokaza o tome kako je SNS uspela da aktivno sprečava rad međunarodnih organizacija čiji je zadatak sprovođenje Daytonskog sporazuma.

Ovaj materijal upire prstom na pasivno skupljanje informacija i posmatranje -nešto što zvuči kao normalna aktivnost jedne obavestajne službe. Prodaja pornografije i falsifikovanje kreditnih kartica i telefonskih cipova su kriminalne aktivnosti koje malo šta imaju sa Daytonom.

Lokalni i medjunarodni analiticari stoga veruju da je operacija Westar deo medjunarodne strategije koja je usmerena protiv ekstremista i u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini.

Iako jos uvek nije zvanicno potvrđeno, razvoj događaja tokom protekle godine pokazuje da medjunarodna zajednica definitivno zauzima stroži i agresivniji stav prema vladajucim nacionalistickim partijama u Hrvatskoj i Bosni, ocigledno se nada da ce opozicione partije u Hrvatskoj i Bosni zauzeti vlast u izborima koji su zakazani za 2000.godinu.

Dok kruze misljenja o vremenskoj podudarnosti ovih otkrica koja dolaze dva meseca posle racije i ubrzo nakon Tadjmanove smrti, SFOR insistira da ce rezultati biti obelodanjeni samo kada se završi puna istraga i odgovarajuca analiza podataka.

Medjutim, neki dobro obavesteni izvori veruju da bi vojni vrh NATO i SFOR snaga vise voleo da se nije nista reklo ili objavilo, ali da se umesto toga radilo u tisini. Hrvatski sefovi obavestajnih sluzbi u sopstvenom saopštenju kazu: "suprotno od navoda pomocnika glavnog komandanta SFOR snaga....aktivnosti HIS sluzbe bile su uvek ocigledne i znacajno su doprinele bezbednosti mirovnih trupa..."

"HIS je dostavljala i jos uvek dostavlja informacije koje su od vitalnog znacaja za bezbednost IFOR, SFOR i NATO snaga u BH". Zagreb tvrdi da njegova obavestajna sluzba razmatra nacine da ukloni sumnje da je radila na destabilizaciji Bosne i Hercegovine i ponudila je da se hrvatski visoki zvanicnici sastanu sa komandantom SFOR snaga, generalom pukovnikom Ronald E. Adamsom da bi se otklonili svi "nesporazumi" do kojih je doslo usled operacije Westar.

Janez Kovac je pseudonim nezavisnog novinara iz Sarajeva.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/operacija-westar-otkrila-spijunsku-mrežu>